כה א מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הל' יא סמג לאוין קטו טוש"ע אה"ע סי' כ :
כו ב ג מיי' שם פ"א הל' יז סמג שם טוש"ע שם :
כז ד מיי' שם הלכה י וסמג שם טוש"ע אה"ע סימן כ סעיף א בהג"ה :

אתיא ביאה ביאה · והוי כאילו כתיב דור שלישי יערה משמע הא דור שני לא יערה ולא שייך לאקשויי מהא דאמר בסוף הנשרפין (סנהדרין פד·) דבר הבא מן הכלל אין דנין אותו בגזירה שוה דהכא ביאה דאתיא לגזירה שוה כתיבא בהדיא ולא מן הכלל אתי כי הסיא דהתם דלא ילפינן חילול חילול מתרומה בכהן העובד באנינות דלא כתיב חילול אלא דנפיק מכלל דכתב בכהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל (ויקרא כא) הא אחר שעבד חלל : **אי** למאן דאמר עשה עשה. ל"ג לי' וברוב ספרים ליתא דבין לרב ובין לשמואל איכא לאו כדפרישי' בסוף החולץ (לעיל מט: ד"ה אי כרב) :

אשה לבעלה מנין אתיא קיחה קיחה · פירוש דנקנית בהערא' הקשה ה"ר נסים דבפ"ק דקדושין (דף י· ושם) בעי תחלת ביאה קונה או סוף ביאה קונה למאי נפקא מינה שהערה בה וקבלה קדושין מאחר כו' ומסיק רבא דכל הבועל דעתו על גמר ביאה ולא קני בהערא' ותירץ הר' שמעון הזקן דהא דאמר הכא דקני בהעראה היינו בשלא עשה כי אם הערא' ופירש מיד ולא גמר ביאתו אבל התם איירי כשעושה כל הביאה דלא קני בהעראה כיון שדעתו על גמר ביאה וכן מוכח הלשון דקאמר התם כל הבועל דעתו על גמר ביאה ולא קאמר כל המערה וה"ר יצחק בן ה"ר מאיר פירש דכשמפרש שרוצה לקנות בהעראה קני בהעראה . אפי' אם גומר ביאתו אבל בסתם דעתו על גמר ביאה ור"ת פירש שם בע"א (וכם פירשתיא) : **קיחה** קיחה · תימה דנפקא לן בפרק קמא דקדושין (דף ס:) דאשה נקנית בביאה מדכתיב ובעלה ותיפוק ליה מקיחה קיחה וי"ל אי לאו דכתיב ובעלה מקיחה דעריות לא הוה גמרינן עיקר ביאה כיון דקיחה דעריות לא משתעי בקנין כלל אבל לענין שתיחשב העראה כגמר ביאה ילפינן שפיר מהתם ואם תאמר ונילף מקיחה דיבמה דאיירי בקנין דכתיב ולקחה לו לאשה וי"ל דאינו מופנה לג"ש וא"ת ונילף מקיחה דחייבי לאוין דכהונה דקיחה דידהו איירי בקנין כדאמר בפרק בתרא דקידושין (דף עח·) קדש לוקה משום לא יקח ודרשינן ליה נמי לג"ש וי"ל דלא איירי בקיחה דביאה אלא בסתם קידושין כדאמר התם בעל לוקה משום לא יחלל ועוד י"ל דאי לאו ובעלה לא הוה גמרינן קידושי כסף מקיחה קיחה דשדה עפרון אלא הוה מוקמינן קיחה דקרא בקידושי ביאה משום דמסתבר לגמר ספי קיחה דאשה מקיחה דאשה אבל השתא דכתיב ובעלה ע"כ גמרינן קיחה משדה עפרון קידושי כסף דליכא למימר דאיצטריך קיחה להעראה דא"כ לכתוב מובעלה ונילף כולה מילתא מעריות :

לאחר מיתה נמי שארו איקרי כו' . והא דפשיטא לן בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קיד:) "דאין הבעל יורש את אשתו כשהוא בקבר וקאמר נמי התם כשם שאין האיש יורש את אשתו בקבר כך הבן לא יירש את אמו בקבר להנחיל לאחיו מן האב הא דפשיטא ליה בבעל טפי מבבן היינו מהך דרשא דהכא דאשמועינן להנחיל לקרוביו ולאחר מיתה לא מיקרי שארו וא"ת דבפרק ד' מיתות (סנהדרין סו:) ממעט משמש מתה מקרא אחרינא דדריש התם ומתו גם שניהם פרט למעשה הורדוס והיינו משמש מתה כדאמר בבבא בתרא (דף ג:) דהטמין בדובשא יוקחא דבי חשמונאי והיה בא עליה לייתובי יצריה ואר"י דאיצטריך דרשא דשמעתין למאן דדריש התם ומתו גם שניהם עד שיהו שניהם שוים והא דקאמר התם ואידך מעשה הורדוס לאו כלום הוא המ"ל דנפקא ליה מקרא דהכא אלא דניחא ליה לאוקמי ההוא תנא דדריש עד שיהו שניהם שוים אפילו כמ"ד משמש מת בעריות פטור ויש ספרים דגרסי התם פרט למעשה חידודין וכן גורס בערוך ופי' רש"י שם דמעשה חידודין היינו דרך אברים וקשה דהכא פשיטא ליה לאביי דדרך אברים לאו כלום הוא וי"ל דהיינו כמ"ד התם דמעשה חידודין לאו כלום הוא ואפילו למאן דממעט התם מקרא איכא למימר דמקרא דהתם פשיטא ליה לאביי הכא : **לשקינא** לה דרך אברים · ואם תאמר הא אפילו אמר לה אל תסתרי סתם הוי קינוי ואם כן מה בכך אם הזכיר נמי דרך אברים כיון דאמר לה נמי אל תסתרי ויש לומר דהכי פירושו שקינא לה דרך אברים שאמר לה איני חושדך אלא דרך אברים וכן שלא כדרכה : **אינו** חייב אלא על ביאת מירוק · נראה דמחייב בשפחה חרופה אפילו בלא הוצאת זרע [אלא שהוא] ביאה הראויה להזריע כמו באשת איש דלא בעינן הוצאת זרע אף על גב דכתיב בה ש"ז ולא אתא למעוטי בשפחה חרופה אלא העראה ושלא כדרכה בספ"ב דכריתות (דף יא:) ונראה דלמ"ד העראה זו הכנסת עטרה אין ראויה להתעבר בהעראה אלא במירוק גיד שאם היתה ראויה להתעבר לא הוה מוקמי קרא למעוטי העראה אלא שלא כדרכה :

אתיא ביאה ביאה יבמה לשוק מנלן? אי למאן דאמר לאו, לאו, אי למאן דאמר עשה, עשה אלא יבמה ליבם מנלן? אתיא ביאה ביאה, אשה לבעלה מנלן? אתיא קיחה קיחה. אמר רבא למה לי דכתב רחמנא "שכבת זרע" בשפחה חרופה "שכבת זרע" באשת איש "שכבת זרע" בסוטה? דשפחה חרופה כדאמרן דאשת איש פרט למשמש מת, הניחא למאן דאמר משמש מת בעריות פטור אלא למ"ד חייב מאי איכא למימר? אלא פרט למשמש מתה דסד"א [הואיל] לאחר מיתה נמי איקרי שארו אימא ליחייב עלה באשת איש, קמ"ל; דסוטה למה לי? לכדתניא "שכבת זרע" פרט לדבר אחר מאי "דבר אחר" אמר רב ששת פרט לשקינא לה שלא כדרכה? א"ל רבא "משכבי אשה" כתיב! אלא אמר רבא פרט לשקינא לה דרך אברים, א"ל אביי פריצותא אסר רחמנא? אלא אמר אביי פרט לשקינא לה בנשיקה, הניחא למ"ד "העראה זו הכנסת עטרה, אלא למ"ד זו נשיקה מאי איכא למימר? אלא לעולם לשקינא לה דרך אברים ואיצטריך סד"א בקפידא דבעל תלה רחמנא והא קא קפיד, קמ"ל. אמר שמואל "העראה זו נשיקה משל לאדם שמניח אצבעו על פיו אי אפשר שלא ידחוק הבשר, כי אתא רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן גמר ביאה בשפחה חרופה זו הכנסת עטרה מתיב רב ששת "שכבת זרע" אינו חייב אלא על ביאת המירוק מאי לאו מירוק גיד? לא, מירוק עטרה, כי אתא רב דימי א"ר יוחנן "העראה זו הכנסת עטרה אמרו ליה והא רבה בר בר חנה לא אמר הכי אמר להו: או איהו שקראי או אנא שקרי כי אתא רבין א"ר יוחנן העראה זו הכנסת עטרה, אדרבה בר בר חנה ודאי פליג, אדשמואל, מי לימא פליג? לא, מנשיקה ועד הכנסת עטרה "העראה" קרי לה כי אתא רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן "העראה זו הכנסת עטרה "גמר ביאה" ממש

ביאה ביאה · מחייבי לאוין דכתיב בהו לא יבא ממזר : **יבמה לשוק** בלא חליצה מנין דהעראה דידה כגמר ביאה : **אי למאן דאמר לאו** · דכתיב "לא תהיה אשת המת (דברים כה) ילפינן העראה לחייבי לאוין : **אי למאן דאמר עשה** · דכתיב (שם) יבמה יבא עליה ולא אחר ולאו הבא מכלל עשה עשה, והאי "לא תהיה" מפיק לה "לאין קידושין תופסין בה" וה"ק לא יהא בה הויה לזר ופלוגתא דרב ושמואל היא בהאשה קמא (לקמן נב:) : **אלא יבמה ליבם מנלן** · דקני לה בהעראה : **אשה לבעלה** · לענין מקדש בביאה מנלן דבהעראה מקדשה : **קיחה קיחה** · "כי יקח איש אשה ובעלה" (דברים כד) ומהכא ילפינן קידושי ביאה, כתיב הכא קיחה וכתיב התם בחייבי כריתות "קיחה" (ויקרא כ) : **למה לי למיכתב שכבת זרע באשת איש** · ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע" (ויקרא יח) והא איתרבי בה העראה מהקישא דר' יונה : **שכבת זרע בסוטה** · הנסתרה דנאסרת מספק כתיב "ושכב איש אותה שכבת זרע (במדבר ה)" : **כדאמרן** · דבעינן גמר ביאה בלא שומא "כי היכי דמחייב מלקות בהעראה ליחייב נמי אשם בהעראה" : **למשמש מת** · באבר מת בלא קישוי דאין ראוי להזריע : **הניחא למ"ד** · בשבועות בפרק ידיעות הטומאה : **למשמש מתה** · אשת איש לאחר מיתתה : **סד"א הואיל ולאחר מיתתה שארו** · דבעלה מיקרי דכתיב גבי טומאה "כי אם לשארו" (ויקרא כא) ואמרי' "שארו זו אשתו, ליחייב עליה : **לשקינא לה שלא כדרכה** · שהיה חושדה עמו בכך וכשאמר אל תסתרי עמו ידוע לכל דלדעת כן הזהיר דלא היה חושדה עמו בביאה אחרת **ליתנא אחרינא** · לשקינא לה שלא כדרכה אל תסתרי עמו ליבעל לו שלא כדרכה : **משכבי אשה כתיב** · הוקשו שניהן : **דרך אברים** · מיעוך דדים ודם מבחוץ בשאר אברים : **פריצותא קאסר רחמנא** · בתמיה כלומר פשיטא דלאו קיטי הוא דמשום פריצותא לא מיתסרא עליה : **בנשיקה** · אבר נושק במקום תשמיש : **הניחא למ"ד** · לקמן בשמעתין "העראה" זו הכנסת עטרה אבל נשיקה לאו העראה היא ולא מיתסרא לבעלה בהכי שפיר קאמרת (דלא מיתסרא לבעלה) דלאו קיטי הוא : **אלא למ"ד נשיקה העראה היא** · היכי ממעט לה : **גמר ביאה זו הכנסת עטרה** · מכלל דנשיקה העראה היא לשמואל : **שכבת זרע** · בשפחה חרופה קאי : **עטרה** · ראש הגיד היא והיינו מן הגיד אלא בשר : **מירוק** · שמזריע : **ודאי פליג** · דהא אמר הכנסת עטרה זו היא גמר ביאה והכא קרי לה העראה : **אדשמואל** · דאמר נשיקה הוי העראה : **מי לימא פליג** · דלשמואל הוי הכנסת עטרה גמר ביאה ולרבין נשיקה לאו כלום היא עד דלמא תרוייהו בין לרבין בין לשמואל העראה נינהו ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי :

תוספות ישנים

כדאמרן : א) עוד פר"ת דאמרי' שרבינו בעראה כגמר ביאה משתה ביאה מקראה אע"ג דליכא אלא הערא' ור"ל בהם תחלת הערא' קונה או סוף הערא' קונה ומסיק כל הבועל דעתו על גמר הערא' וכמ"ד הערא' זו הכנסת העטרה דלמ"ד זו נשיקה לא שייך בה תחלה וסוף ומקשינן מהא דאמרינן לעיל אלא מן האירוסין יבא עשה וידחה ליה ומאי קאמר בלא [ביאתה] דעתו על גמר ביאה משום דאי לאו הכי לא קני ליה ליבמתו דבעינן שיהא ראוי להקמם שם ומקודם שגמר ביאתו עשה בה העראה ונקראת בעולה בהכי וא"כ איכא עשה ול"ת אף [באלמנה] מן האירוסין עשה דבתולה ולא בעולה דלאו הכא מכלל עשה עשה ולאו דאלמנה · וי"ל דלעיל סי"ל דאלמנה כמ"ד העראה זו נשיקה ולא שייך בה תחלה סוף וה"ג לא הוי א) בעולה בסוף העראה · וי"ל דכיון דלא הוי בעולה רק מעצמו ליכא עשה דבעולה עצמו אינה רק מדרבנן וא"ת הא אמרינן לקמן ולו הטיב לאשה פרט לאלמנה לכ"ג דכיון דלא חזיא למיקם קמיה וכו' וקאמר היכי דמי אילימא כדרכה תיפוק ליה דהויא לה בעולה . ומאי קאמר כלא אמרינן דבעולה מעצמו לא הוי אלא מדרבנן וי"ל דס"ק תיפוק ליה דהויא בעולה וכתולה שיהא רבנן וא"כ אין לה קום דלא חזיא למיקם קמיה . עוד יש מתרצים דהא דאמרינן בכא דהעראה קונה מקיחה קיחה היינו לאחר קדושי כסף לתשוב בעראה כתוספת והא דאמרינן דעתו על גמר ביאה היינו בלא קדושי כסף . וא"ת למה לי קרא בקדושין ובעלה · מלמד שנקנית בביאה תיפוק ליה מקיחה קיחה וי"ל אי לאו דמשמעינן מקרא דבעולה נגמרה קונה באשה לא הוה ידעינן מקיחה קיחה העראה . ורבינו נהגאל מירך דלפי דלעיל מכוון דסדר הוה דובעלה דמשמע ביאה גמורה מיירי בלא קדושין דכסף ותחלה קניינו בביאה בעי' ביאה גמורה ומעתה ידעינן מקיחה קיחה העראה לאחר קדושי כסף שמועיל כמו חופה : **פרט לשקינא**

א) נראה דצ"ל וא"כ לא מקרי בעולה על ידי העראה .

הוספות חד מקמאי
לחרומה אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה : אמר רבה שכבת זרע דכתב גבי שפחה חרופה למעט

שכבת זרע דאשת איש למ"ד משמש מת בעריות חייב פרט למשמש מתה . שכבת זרע דסוטה לאו למעקרה קינא לה שלא ... חייבי לאוין בהעראה דא"כ לישתוק קרא מיניה דשפחה חרופה . ... משכבי אשה [כתיב] . אלא פרט שקנא לה דרך אבריה ואע"ג דפריצות בעלמא איצטריך ס"ד בקפידא דבעל תלה רחמנא והא קפיד קמ"ל . ולמ"ד העראה זו הכנסת עטרה פרט לשקנא לה בנשיקה פרו : רב

[סנהדרין נה:] שבועות יח·
סוטה כח·
גו"ש [סנהדרין סו:]
סוטה כה·
[לעיל כב:]
ס"פ לינו
[וע"ש בתוס' ד"ה מה לאשה]
[ערך פרדוס]